

Садржина права на слободан приступ информацијама од јавног значаја

Шта можете тражити (како и од кога)?

Шта се може тражити?

Закон гарантује свакоме право на слободан приступ информацијама од јавног значаја.

Шта су информације од јавног значаја?

То су оне информације које су садржане у документима у поседу било ког органа јавне власти, настале у њиховом раду или у вези са њиховим радом, а за које јавност има оправдан интерес да зна.(чл.2. Закона).

Зато је право на слободан приступ информацијама од јавног значаја у суштини право на приступ службеним документима.

Када постоји оправдан интерес јавности да зна?

Према Закону, оправдан интерес јавности да зна постоји у погледу свих информација којима располажу органи јавне власти. Постоји дакле законска претпоставка, у корист тражиоца, о постојању оправданог интереса јавности да зна, па тражилац не треба да доказује да има интерес за одређену информацију, нити да доказује да је овај његов интерес оправдан, јер се по закону то претпоставља. Орган власти не сме да захтева од тражиоца навођење разлога за подношење захтева.

Ако орган власти ускрати приступ одређеним информацијама, обавезан је да докаже да би одавањем информација тражиоцу, односно јавности, могао бити озбиљно угрожен неки други претежнији такође легитиман интерес, попут интереса безбедности земље или приватности других.

У погледу тзв.привилегованих информација које се тичу угрожавања и заштите здравља људи и животне средине, органу власти није допуштено да доказује да јавност нема оправдан интерес да за њих зна.

Како се покреће поступак?

Поступак за остваривање овог права се покреће подношењем захтева за слободан приступ информацијама од јавног значаја органу власти.

Захтев се може поднети у писменом или у усменом облику. Орган власти може прописати образац за подношење захтева, али мора размотрити и захтев који није сачињен на том обрасцу. Када се информација тражи усмено, захтев се саопштава у записник који води овлашћено лице органа јавне власти за приступ информацијама.

Тражилац у захтеву наводи:

назив органа власти,

своје име, презиме и адресу, односно седиште ако је тражилац правно лице,

опис информација које се траже и

друге податке који олакшавају проналажење информација.

Од кога се информације могу тражити?

Информације се могу тражити од било ког органа јавне власти у смислу овог закона, који би по сазнању тражиоца, обзиром на делокруг, требало да има те информације. Органи јавне власти су:

сви државни органи (нпр. Народна скупштина, Влада, министарства, судови, тужилаштва и др.)

органи територијалне аутономије и органи локалне самоуправе (нпр. Покрајинско веће АП Војводина, покрајински секретаријати, градоначеници, председници општина, општински органи управе и др.)

организације којима је поверено вршење јавних овлашћења (нпр. агенције за послове приватизације, телекомуникације, животне средине и др, факултети и др.установе, јавна предузећа)

правна лица које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу неки од напред наведених органа (нпр. установе у области културе, здравствене установе, државни фондови итд.).

Четири су основна законска права у погледу приступа информацијама од јавног значаја (чл.5.Закона):

- право тражиоца да му буде саопштено да ли орган јавне власти поседује одређену информацију, односно да ли му је она доступна;
- право тражиоца да му се информација од јавног значаја учини доступном тако што ће му се, без накнаде, омогућити увид у документ који ту информацију садржи;
- право тражиоца да добије копију документа који садржи тражену информацију, уз уплату прописане накнаде у висини нужних трошкова израде копије документа и
- право тражиоца да му се копија документа пошаље на адресу поштом, факсом, електронским путем или на други начин, уз уплату прописане накнаде у висини нужних трошкова упућивања.

Ако је тражена информација већ доступна јавности, право је тражиоца да га орган упуту на то где је и када она објављена.

Ако документ садржи делове које јавност нема оправдани интерес да зна, тражилац има право да му орган јавне власти учини доступним остале делове тог документа.